

Kranjske vesti.

—r— Na državni obrtni šoli v Ljubljani je profesor Celestin Mis pomaknjen v VII. činovni razred.

—r— Nagloma je umrl dne 3. t. m. okolo 7. ure zvečer v Orehku na Notranjskem ondodni šolski vodja tov. Miha Mežan. Zvestemu somišljeniku, neomajnemu značaju najblajši spomin!

—r— Deželno uradništvo na Kranjskem je v zadnjih letih silno naraslo. Leta 1905. je bilo komaj 36 deželnih uradnikov, l. 1909. že 43 in l. 1912. pa že 107. Seveda so s tem narasli tudi tozadevni stroški.

—r— Preuredba meščanske šole v Krškem. Na zadnjem zasedanju deželnega zbora je posl. Dermastia poročal imenom finančnega odseka o prošnji občine Čatež zaradi meščan. šole v Krškem in predlagal: Deželnemu odboru se naroča, naj prouči vprašanje, kako bi se prizadete občine z ozirom na meščansko šolo v Krškem razbremenile, oziroma kako bi se ta šola preuredila v kako srednjo ali strokovno šolo. — Sprejeto. — Isti posl. je poročal v imenu finančnega odseka o prošnji »Društva vpokoj. učitelstva« za podelitev primerne stanarine vpokojenim učiteljem-voditeljem in podelitev 25odstotne draginjske doklade vsem onim, ki te do sedaj še ne uživajo, in o prošnjah več vpokojenih učiteljev za povišanje pokojnine in predlaga: Deželnemu odboru se naroča, da prouči prošnjo »Društva vpokoj. učiteljev« in poroča v prihodnjem zasedanju o finančnem uspehu ter stavi primerne predloge. — Sprejeto.

—r— Iz ljudskošolske službe. Suplent Franc Škof v Spodnjem Logatcu je imenovan za provizoričnega učitelja na ljudski šoli v Cerknici.

Štajerske vesti.

—š— Učiteljski salonski orkester in mešani pevski zbor, ki sta imela doslej vaje na Planini, sta jiti prelozila v Dobje z namenom, da njima morejo pristopiti tovarišice in tovariši tudi v Prevorju, na Slivnici, Kalobju, St. Rupertu, St. Lemartu itd. Orkester in pevski zbor se želi izpopolniti na kolikor možno večje število sodručnic in sodručnikov. Vsak ud se zaveže, se vaditi skladbe marljivo doma ter dohajati vsaj enkrat na mesec k glavnim vajam v Dobje, kjer je v to svrhu v šoli zasebni harmonij in pianino na razpolago. Prihodnja vaja je določena na četrtek, dne 12. sušca, ob pol 10. uri ter traja s primernimi odmori in zabavo ves dan. Navdušenje za glasbo in petje povzdiguje sodelujoče učitelstvo v višine blagodejne idealnosti. Novi udje, oziroma hospitantje dobro došli!

—š— Ze zopet »fehtarija«! Kolikor mi je znano, še se jih nahaja vedno mnogo, ki niso zmogli niti kronice za naš obrambni sklad. So ljudje, ki se hudujejo nad tem upravičenim davkom kot »fehtarijo«. Mnogo jih je, ki ne plačujejo redno članarine ali pa sploh niso člani naše organizacije, nimajo naših stanovskih listov, ne zasledujejo delovanja organizacije, pač pa so prvi, ko je treba zabavljati. Ali mislijo taki ljudje, da nam vlada, da nam poslanci kar tako ponujajo priboljške? Preglejte naša stanovska glasila, udeležite se zborovanj, pa boste slišali, kako se nam je treba boriti za vsak vinar, koliko sej, koliko potov k raznim poslanecem in drugim merodajnim činiteljem je potrebno, preden se pribori kaka drobtinica. To vse pa ne stane le mnogo truda, ampak stane tudi denar. Saj pa vendar ne moremo zahtevati da bi se odborniki udeleževali sej in potov v stanovske namene na lastne stroške. Mogoče mislijo kateri, da je to posameznikom le zabava, ako imajo po več ur peš hoda do vlaka ter morajo po cele dneve z doma. Zadnja Lehrerbundova seja v sredo, 18. febr., ko je šlo za to, da pridobimo poslanca za def. regulacijo plač, je trajala od 8. pa do pol 1. ure ponoči; drugi dan je ves odbor moral od poslanca do poslanca, da jih je pridobil za našo stvar. Pa vsaj menda ne bo kdo trdil, da je to storil odbor organizacije sebi v zabavo. — Vzemimo našo Zvezo. Od vsakega člana dobiva letno po 1 krono, od katere mora prispevati po 30 v Lehrerbundu, tako da ji ostane od posameznika 70 vin. Včlanjenih je 600 učiteljev in učiteljic, drugi stoji izven naše organizacije ter se za to še zmenijo ne, da jih le ni, teh parazitov na našem telesu, stran, uživati od kruha, z velikim trudom priborjenega od nas! Zveza tedaj dobi od teh 600 članov, seveda pod pogojem, da plačujejo vsi članarino, 420 K. Sedaj pa laiko vsak izračunaj, koliko sej se more prirrediti, ako se posameznim 9. odbornikom povrnejo le železniški stroški ter poravnajo upravni stroški. Dragi, ki tičite vedno doma v varnem zavetju, dajte tujcem samo malo pomisliti ter ne godrnajte nad »fehtanjem« za organizacijo,

kateri edino imamo zahvaliti vse, kar smo dosegli. — Čudno se mi zdi, da imajo tovariši in tovarišice vedno denarja za razna druga društva in razne prireditve, mnogokrat tudi nepotrebne, dočim se izgovarjajo vedno s praznim žepom, ko je treba kaj žrtvovati za našo stvar. Jaz sem mnenja, da je prva naša stanovska stvar, ako nam preostaja časa in denarja, žrtvu-jemo to v druge namene. Zalibog, se godi pri nas navadno narobe! — Še marsikaj bi rad povedal, a to ob drugi priliki; za danes le toliko, da pride malo jasnosti v to, kam gre denar.

—š— Umrl je v Ptuj Boštjan Krajnc bivši mestni učitelj v pokoju. Rajni je bil blag značaj. Njegova hčerka je soproga g. dr. Fr. Kotnika, c. kr. profesorja v Celovcu. — Pri Sv. Štefanu blizu Smarja je umrl dne 20. februarja Jožef Podpečan, vpokojen učitelj in posestnik. — Obema bodi blag spomin!

—š— Iz šole. Na štirirazredni ljudski šoli pri Sv. Duhu na Stari gori (župnija sv. Jurij ob Ščavnici) je razpisano mesto nadučitelja. — Razpisano je tudi mesto učitelja na ljudski šoli v St. Juriju ob Ščavnici. — Prošnje do 30. marca. Obe šoli sta v II. plačilnem razredu.

—š— Šolsko vprašanje v Studenci pri Mariboru. Dne 28. februarja se je vršil v Studenci slovenski šolshod zaradi šolskega vprašanja. Ugodna in nujna rešitev tega vprašanja je krvavo potrebna.

—š— Analfabet — krajni šolski ogleda. Ali je to mogoče in kje? V mariborskem okaju. Okrajni šolski svet je namreč imenoval za ljudskošolskega ogleda v Sent Miklavžu pri Hočah štajercianca Grašiča — analfabeta, ki ne zna ne pisati ne brati, ne pozna nobene pismenke, ne zna svojega imena drugače zaznamovati kot s križem. Mož ima to lastnost, da je zagrizen nemškutar in to je za c. kr. okrajni šolski svet v Mariboru dovolj! — No, tudi na Štajerskem čedalje bolj uvidevamo pomen krajnih šol. ogled!

Tržaške vesti.

—t— 500letnica ustoličenja koroških vojvod na Gosposvetskem polju v spomin tega važnega dogodka v slov. zgodovini se vrši dne 4. aprila v Trstu spominjska akademija, združena z manifestacijskim zborovanjem za obmejne Slovence. Čisti dohodek prireditve je namenjen snujoči se osrednji ljudski knjižnici v Trstu.

—t— Laško društvo v Trstu. Tržaški magistrat je ustanovil za tržaško novo mesto šolskega svetovalca, za katerega je bil imenovan Rihard Merluzzi, dosedanji ravnatelj na ljudski šoli Felice Venezian. To bo nekak tehniški izvedenec na šolskem polju in bo pridružen šolski upravi na magistratu.

—t— Iz šolske službe. Z zlatim zaslužnim križcem s krono sta odlikovana ravnatelj drž. dekliške meščanske šole v Trstu, Karel Stolz, in ravnatelj državne ljudske šole, Adolf Brunnechner.

—t— Hrvaški otroški vrtec v Trstu. V Trstu so minole dni otvorili prvi hrvaški otroški vrtec.

—t— Nov slovenski dnevnik. V Trstu je začel izhajati nov dnevnik »Jugoslavija«. Svoje narodno stališče označuje tako-le: »Smatramo narodno vprašanje za najvažnejše vprašanje, kateremu se morajo podrediti vsa druga. Zastopali bomo stališče, da smo Slovenci, Hrvati in Srbi en narod, razdeljen na tri različna imena vsled zgodovinskih prilik in tujih, nam sovražnih vplivov. Globoko uverjeni, da je izvor vse naše narodne bede v naši razcepljenosti in razdelitvi na toliko upravnih teles, bomo z vso vneto zagovarjali misel združenja Jugoslovanov v eno upravno državopravno skupino v mejah federativne habsburške monarhije.«

—t— K. laškim izgredom na Revoltelli. Višja trgovska šola na Revoltelli je imela v zadnjem času 78 slušateljev. Izmed teh je 45 Italijanov ter 27 Hrvatov in Slovencev, torej dobra tretjina. Neverjetno se nam zdi, kako si morejo Italijani pri tem razmerju lastiti Revoltello za izključno svojo last.

Istrske vesti.

—i— S Pomjansčine pišejo: V Manžanu v pomjanski občini imajo že mnogo let ljudsko šolo. Soloobveznih otrok je 200, obiskuje pa jo povprečno le 100 in še ti ne z dobrim uspehom. Ali niso to žalostne razmere? Posebno v kraju, ki je mejaš z drugim narodom? Smo pač v kraljestvu glasovitega župana Bartolicha, tega konfidenta italijanskih koprskih gospodov. Prosil bi gospoda okrajnega šolskega nadzornika, naj poveča malo več pažnje šoli v Manžanu in vsej Pomjansčini sploh. Tolažilno pa je, da kažejo vsa znamenja, da se glorijski župana Bartolicha bliža konec. Ni več toliko tistega obdarjenega ljudstva z vinom in žganjem. Gospod žu-

pan se ne upa več v nobeno vas, ako ga ne spremlja občinski redar. Na dan Svečnice sta prišla v vas Krkavce občinski tajnik in pismonoša — oprodi županovi —, da bi malce povohunila, kako gre kaj z italijansko šolo. Zvedela pa sta pri tem marsikaj drugega — neprijetnega.

—i— Samoumor. V Gradežu je skočila v morje in utonila učiteljica Perinzigova, rodom Goričanka. Vzrok samoumoru ni znan.

—i— Iz Istre. Istrski deželni zbor je razpuščen, in sedaj Istra nima deželnih poslancev, dokler ne bodo izvoljeni drugi. Poslanci volijo izmed sebe deželne odbornike, torej deželni odbornik ne more biti nihče, ako ni deželni poslanec. Zaradi tega bi se mislilo, da je sedaj, ko ni deželnih poslancev, razpuščen tudi deželni odbor. — Deželni odbor imenuje izmed sebe tri člane v deželni šolski svet, torej tudi ti bi morali biti najpoprej deželni poslanci, a Istra sedaj nima dežel. poslancev in do sledno bi moral biti razpuščen tudi deželni šolski svet. Razpuščen je pa le deželni zbor, a deželni odbor in deželni š. svet delujeta po svoje dalje in bosta delovala, ker volitve niso niti razpisane. To neverjetnost smo le omenili, ker naš namen je pokazati javnosti, kako ljubezen imata deželni odbor in deželni šolski svet do učitelstva in šole. — Da bo lažje umljivo, naj povemo, kako se imenuje definitivno učitelstvo v Istri. Okrajni šolski svet razpiše službo, zbere prošnje in sestavi kvalifikacijsko tabelo prosilcev. Vse skupaj pošlje krajnemu šol. svetu in občinskemu svetu, katera sta dolžna sestaviti v teku 14. dni svoj terno predlog, zakaj drugače izgubita pravico do predlaganja. Ko je sestavljen terno predlog ali ko je potekla doba 14. dni, dobi vso zadevo deželni odbor, ki predlaga enega izmed terno predloga, oziroma enega izmed prosilcev deželnemu šol. svetu v imenovanje, kateri nima največkrat drugega dela kot izdati imenovalni dekret.

Proces je res precej dolg, a človek bi vendar mislil, da se lahko izvrši vse skupaj v par mesecih. Kdor tako misli pri istrskem deželnem odboru in deželnem šol. svetu, se jako moti. Razvidel bo kaj, kako se moti, ako mu povemo, da za one službe, ki so bile razpisane 6. decembra 1912 in jim je potekel rok 16. januarja 1913, niso prosilci še danes imenovani. S tem se provzročita onim, ki niso še definitivno imenovani, občutno škodo. Naj navedemo kot primer, koliko škode ima učiteljica. Ona ima po sposobnostni izkušnji letnih 960 K, a ko je definitivno imenovana, je njena plača letnih 1152 K, torej je to oškodovana za letnih 192 K. Poleg tega ima, dokler ni definitivna, letnih 192 K stanarine, a definitivna 288 K in tu je zopet oškodovana za letnih 96 K, kar kaže skupno škodo 288 K ali mesečno 24 K. Ta škoda se pri moškem prosilcu še poveča za 20%. In vendar to še ni vse. Tudi pri pomikanju v višji plačilni razred mora čakati toliko časa delj, ker pomaknejo ga šele po 10letnem službovanju, ki se šteje od dneva, katerega je bil definitivno imenovan. In vso to škodo provzročita učitelstvu deželni odbor in deželni šol. svet, oblasti, ki bi bile dolžne skrbeti, da se v deželi vrši vse v redu! Ali ni očita resnica, da člani teh oblasti nimajo srca, ako imajo še kaj razuma? Ali bi ne bilo, torej bolje, da bi vlada razpustila tudi ti oblasti in nastavila komisarija? Ako bi bil točen in vesten, bi našel gotovo še drugih, nerednosti, in Istra bi se rešila naslova »dežela neverjetnosti«.

—i— Volitve v istrski deželni zbor. Kakor poročajo, se prične volitve v istrski deželni zbor dne 7. junija. Ta dan voli splošna kurija; dne 14. junija ožje volitve. Kmetiške občine volijo dne 19. junija, 26. junija ožje, mestna kurija 23. junija, ožje 4. julija, trgovska zbornica 2. julija, veleposestvo 19. julija.

Splošni vestnik.

Pozor, predsedniki okrajnih učiteljskih društev! V kratkem prejmo predsedniki okr. učiteljskih društev po 10, 15, 20 ali tudi še po več položnic Društva za zgradbo učiteljskega konvikta s prošnjo, da jih razdele ob društvenih zborovanjih med svoje člane, ki bi radi postali tudi člani našega društva. Seveda, paziti je, da se razdele položnice odločno naprednemu učitelstvu. Naše društvo ima že lepo premoženje in gotovi krogi imajo že skomine po teh naših denarjih. Zato, le pozor! Na eno položnico plača lahko tudi več učiteljev in učiteljic letnino za naše društvo. Patudi vsakemu posamezniku radi postrežemo s položnicami, če se zglašajo. Torej, le na delo za učiteljske otroke!

»Moja setev.« Pod tem naslovom bo izšel v založbi našega društva I. zvezek zbranih mladinskih spisov priljubljenega mladinskega pisatelja Ivo Trošta.

Janko Žirovnikovi narodnih pesmi za šolsko mladino III. zvezek je že v tisku.

Mladinskim spisom smo po novem letu znižali ceno na 1 K vsakemu zvezku. Le pridno jih naročajte!

Trdote službene pragmatike. Dne 5. t. m. je bila pri ministrskem predsedniku deputacija državnih uradnikov, ki mu je predložila pritožbe raznih kategorij v zadevi trdot službene pragmatike. Ministrski predsednik je obljubil, da se bo vsa stvar preštudirala sporazumno z resortnimi ministri, da se trdote odpravijo.

Ureditev vdovskih in sirotinskih pokojnin državnega učitelstva. Posl. Hofmann pl. Wellenhof je posredoval dne 5. t. m. pri naučnem ministrstvu v svrhu ureditve pokojnin, ki jih prejema vdove in sirote državnega učiteljskega osebja. Naučni minister vit. Hussarek je izjavil, da bo po svojih močeh izkušal povoljno urediti to vprašanje.

Italijanski dijaštvo in fakultetno vprašanje. Italijanski dijaki so imeli dne 5. t. m. na Dunaju zborovanje, na katerem so sklenili vzeti sklep državnega zbora glede italijanske pravne fakultete na znanje in počakati, kako se stvar dalje razvije.

Prepovedana zbirka za spomenik Tolstega. Rusko ministrstvo za notranje zadeve je prepovedalo nabiranje prispevkov, katerih vsota je bila namenjena, da se postavi spomenik Tolstemu.

Slovenecem v zgled! V Tešinu imajo Poljaki posebno šolsko društvo »Macierz szkolna«, ki združuje 8 ljudskih šol, 10 otroških vrtcev, eno relano gimnazijo, 2 zavetišča, nadaljevalno šolo za deklice, 3 obrtne šole in celo vrsto čitalnic in knjižnic. Za vse to so zdali Poljaki blizu 2 in pol miliona kron. Ker je proračun za leto 1914. izkazoval 90.000 K primanjkljaja, so šli takoj vsi rodoljubi na delo. Takoj se je zbralo 35.000 K, nadalje je nabral klub poljskih državnih poslancev na Dunaju med svojimi člani 5800 K, štirje krakovski meščani so zložili 20.000 K, odvetnik dr. Osuchowski v Varšavi je podaril 30.000 K, dve banki v Levovu sta darovali 9000 K, gališki deželni odbor je nakazal 18.000 K.

»Jugoslovanska žena«. Junija meseca letošnjega leta priredi »Splošno slovensko žensko društvo« v Ljubljani razstavo »Jugoslovanska žena«, ki jo pripravljajo že nekaj let. Ta razstava se bo ozirala predvsem na narodna ženska ročna dela, na hišno industrijo jugoslovanskih narodov, v prvi vrsti slovenskega in hrvaškega, pa tudi srbskega. »Splošno slovensko žensko društvo« je že stopilo v zvezo z »Žensko udrugo za uscuvanje i promicanje narodne pučke umjetnosti i obrta«, z »Udrugo učiteljica« ter z nekaterimi privatnimi osebami v Zagrebu. Za hrvaški oddelek razstave je najbolje skrbljeno. Treba še, da se združijo vsi slovenski rodoljubi in rodoljubke, ki imajo kake zbirke narodnega blaga, spadajočega pod poglavje jugoslovanska, oziroma slovenska žena. Odbor se obrača na vse Slovence in Slovenke širom slovenske domovine, da mu blagovolijo v svoji znani požrtvovalnosti prihiteti na pomoč ter mu sporočiti, kje in kako bi bilo mogoče zbrati pristna slovenska narodna ženska ročna dela minole in sedanje dobe, ženske in otroške narodne noše iz vseh slovenskih krajev, pristno narodno pohištvo, narodne igrače i. dr. Ker društvo nima gmotnih sredstev, si bo treba pač vse samo izposoditi; razume se, da bo društvo jamčilo za to, da se nobena stvar ne poškoduje ali izgubi. Vsi razstavni predmeti bodo tudi zavarovani. »Splošno slovensko žensko društvo« upa z razstavo »Jugoslovanska žena« oteži pozabljenu masrikatero lepo pristno domače delo ter hoče pokazati kolikor mogoče mnogo tega, kar je napravilo jugoslovansko žensko tekom stoletij, ali kar je z njim v kakršnikoli zvezi. Naj bi prihitelo pri tem velikem in težavnem delu prav mnogo slovenskih, hrvaških in srbskih društev in rodoljubnih posameznikov na pomoč.

Avstrijsko čebelorejsko društvo. Iz poročila avstrijskega čebelorejskega društva posnemamo sledeče podatke. Društvo je štel v poslovnem letu 1913. skupno 12.680 članov, 404 podružnice in je vzdrževalo 56 čebelarskih postaj za opazovalne namene. Za povzdigo čebelarstva deluje 30 društvenih potovalnih učiteljev, razen tega društvo tudi daruje iz svojega pridnim čebelarjem vzorno oskrbovane panje ali kako čebelarsko orodje.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

K. F. v K. (p. A.): Dotična okrožnica nam ni znana. Obrnite se na »Sočo«, mor-da vam povedo tam kaj več. Pozdrav! — A. Ozimec: Porabimo!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.